

Coordonatoare
Mădălina STRECHIE

DEPARTAMENTUL DE LIMBI ROMANICE ȘI CLASICE

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ

ROMANIA ORIENTALIS – ROMANIA OCCIDENTALIS

Ediția I

**LUCRĂRILE COLOCVIULUI INTERNAȚIONAL RECEPTAREA
ANTICHITĂȚII GRECO-LATINE ÎN CULTURILE EUROPENE**

Ediția a XV-a

Coordonatoare
Mădălina STRECHIE

ROMANIZARE ȘI INTEGRARE ÎN IMPERIUL ROMAN

**LUCRĂRILE COLOCVIULUI INTERNAȚIONAL RECEPTAREA
ANTICHITĂȚII GRECO-LATINE ÎN CULTURILE EUROPENE**

Ediția a XV-a

Editura UNIVERSITARIA

Craiova, 2025

Copyright © 2025 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

LUCRĂRILE COLOCVIULUI INTERNAȚIONAL RECEPTAREA
ANTICHITĂȚII GRECO-LATINE ÎN CULTURILE EUROPENE

ISSN 3090-9570

ISSN-L 3090-9570

ROMANIZARE ȘI INTEGRARE ÎN IMPERIUL ROMAN

ISBN 978-606-14-2109-1

NOTĂ:

Autorii își asumă în totalitate paternitatea, originalitatea și conținutul lucrărilor proprii.

© 2025 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

PRAEFATIO

Ediția a XV-a a colocviului nostru a propus o temă mai puțin abordată de specialiștii în Științe Umaniste, în zilele noastre atât de istorici, sociologi, dar și de filologi, anume *ROMANIZARE ȘI INTEGRARE ÎN IMPERIUL ROMAN*, ceea ce a prilejuit schimburi de idei și lucrări foarte interesante care demonstrează o dată în plus complexitatea și valoarea procesului de Romanizare pentru întreaga umanitate. Mai mult, Roma, deși a doua care a implementat un astfel de proces de modelare a minților supușilor săi, (după Persia, fondatoarea primei organizări de tip imperial și cea care a inovat pentru prima dată procesul de transformare a supușilor în perși, realizând o Persanizare), a fost puterea care a civilizat, nu numai a colonizat o bună perioadă de timp, aducând supușilor un model de viață superior.

Se poate spune că Romanizarea a avut succes mai ales datorită integrării din proprie voință a supușilor, indiferent de zona geografică, desigur cu unele excepții precum Egiptul și Grecia, care erau deja civilizații cu un mod de viață similar Romei. Faptul că procesul Romanizării a transformat din temelii lumea asupra căruia s-a aplicat este de netăgăduit și astăzi, prin vestigiile romane, dar mai ales prin tradițiile inspirate de romani.

În economia edițiilor colocviului **RECEPTAREA ANTICHITĂȚII GRECO-LATINE ÎN CULTURILE EUROPENE**, considerăm că ediția a XV-a cu tema *Romanizare și integrare în Imperiul Roman* reprezintă ediția cea mai cuprinzătoare pentru simbolistica titlului colocviului mai sus numit.

Astfel la această ediție au fost atinse aproape toate aspectele Romanizării: istorice, militare, religioase, economice, juridice, mentalitare, culturale, educaționale, artistice, urbanistice, lingvistice, antropologice, dar și alte aspecte din aria științelor umaniste.

Deși cu o participare mai mică în ceea ce privește numărul participanților față de celelalte ediții, ediția a XV-a a fost una care a respectat principiul, NON MULTA, SED MULTUM, desfășurându-se în cadrul Primei ediții a Conferinței Internaționale **ROMANIA ORIENTALIS – ROMANIA OCCIDENTALIS**, ca manifestare autonomă, care a adăugat un plus de autenticitate acestei prime ediții.

Astfel printre lucrările acestei ediții amintim lucrările unor specialiști și vechi colaboratori ai colocviului nostru, atât din țară, cât și din străinătate precum:

Dr. Teodor SÂMBRIAN, Craiova, ROMÂNIA
ROMANIZAREA PRIN DREPT. CONTROVERSE ȘI PARTICULARITĂȚI ALE APLICĂRII DREPTULUI ROMAN ÎN DACIA

Doctor Francisco Javier BRAN GARCIA, Profesor Ayudante,
Universidad Complutense de Madrid, ESPAÑA

*A DOUA ROMANIZARE EUROPEANĂ PRIN INTERMEDIUL LIMBII
LATINE: TEXTUL ACTOR ET REUS CA UN CAZ PARADIGMATIC*

Dr. Ilona DUȚĂ, Universitatea din Craiova, ROMÂNIA
*INTEGRARE DE LUMI, DEZINTEGRARE DE CODURI ÎN LUMEA
ROMÂNĂ IMPERIALĂ*

Dr. Elena-Veronica NICOLA, Universitatea din Craiova, ROMÂNIA
*DEMOGRAFIE ȘI URBANIZARE – ASPECTE COMPARATIVE:
ANTICHITATE – CONTEMPORANEITATE*

Dr. Dan Iulian BĂLTEANU, Direcția Județeană pentru Cultură Dolj,
ROMÂNIA
*IMAGINEA FRONTIEREI LA EUGGIPIUS, VIAȚA SFÂNTULUI
SEVERIN*

Dr. Mariana ENE, Liceul Tudor Arghezi, Craiova, ROMÂNIA
ROMAN GODDESSES IN DACIA

Dr. habil. Mădălina STRECHIE, Universitatea din Craiova,
ROMÂNIA
*PREZENȚA UNOR TRUPE SPECIALE ROMANE ÎN UNELE
INSCRIȚII ROMANE DIN DACIA*

Dr. Panagiotis ASIMOPOULOS, Hellenic Military Academy –
University of Peloponnese, GREECE
*TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE
ROMAN INTELLIGENCE SERVICE*

Dr. Carmen BĂLTEANU, Direcția Județeană pentru Cultură Dolj,
ROMÂNIA
*FLORUS ȘI LAURUS: DOI MARTIRI DIN ILLYRICUM ÎN
ICONOGRAFIA ORTODOXĂ ROMÂNEASCĂ*

Dr. Maria Gabriela VOINEA, Biblioteca Universității din Craiova,
Craiova, ROMÂNIA
*EDUCAȚIA ÎN PROVINCILE ROMANE ÎN TIMPUL
PRINCIPATULUI*

Doctoranzii au fost și ei prezenți cu lucrări precum:

Drd. Mihaela Florentina DUMITRAȘCU LALĂ, Școala Doctorală de
Științe Sociale și Umaniste, Universitatea din Craiova, ROMÂNIA
ROMANIZAREA PROVINCIEI DACIA ÎN VREMEA LUI TRAIAN

Drd. Liviu OLTEANU, Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste, Universitatea din Craiova, ROMÂNIA

MOȘTENIRI ISTORICE ȘI ETNOGRAFICE ÎN NORD-VESTUL JUDEȚULUI DOLJ. STUDIU DE CAZ: GOGOȘU, DOLJ.

Din lucrările prezentate în cadrul ediției mai sus menționate, cele care au trezit cel mai mare interes al asistenței și au provocat un schimb de idei foarte interesante între cercetătorii prezenți, atât români, cât și străini au fost: *ROMANIZAREA PRIN DREPT. CONTROVERSE ȘI PARTICULARITĂȚI ALE APLICĂRII DREPTULUI ROMAN ÎN DACIA*, studiul domnului profesor Sâmbrian care a fost și conferință plenară în cadrul ROMANIA ORIENTALIS – ROMANIA OCCIDENTALIS, urmată de studiul *IMAGINEA FRONTIEREI LA EUGGIPIUS, VIAȚA SFÂNTULUI SEVERIN* a domnului Dr. Dan Bălțeanu, care a prezentat procesul de Romanizare din Noricum și similitudinile Romanizării cu politica mondială de astăzi, dar mai ales lucrările *FLORUS ȘI LAURUS: DOI MARTIRI DIN ILLYRICUM ÎN ICONOGRAFIA ORTODOXĂ ROMÂNEASCĂ* a doamnei Dr. în istoria artei Carmen Bălțeanu în care auditoriul a descoperit date interesante despre Romanizarea prin artă și religie, lucrarea doamnei Dr. Mariana Ene despre *ZEIȚELE ROMANE ÎN DACIA* și impactul lor asupra credinței dacilor și nu în ultimul rând studiul domnului Dr. Panagiotis Asimopoulos, *amicus veteranus* al colocviului nostru cu lucrarea Domniei Sale: *TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE ROMAN INTELLIGENCE SERVICE* care a demonstrat o dată în plus modernitatea și actualitatea Romei prin ceea ce a creat și în zilele noastre.

Așadar toate aceste studii și articole care s-au dedicat temei celei de-a XV-a ediții a Colocviului Internațional *RECEPTAREA ANTICHITĂȚII GRECO-LATINE ÎN CULTURILE EUROPENE* au evidențiat o dată în plus modelul pe care Roma îl oferă și astăzi umanității întregi, prin toate creațiile sale instituționale. Romanizarea a fost și prima globalizare *avant la lettre*, dar o globalizare a Romei în provinciile supuse, nu o exploatare sălbatică a lor. Desigur că Roma și-a exploatat provinciile de materii prime, de resurse, dar le-a transformat în mici Rome, integrându-le în vastul său Imperiu prin exportul modului de viață roman. Roma a exploatat aurul, sarea, pădurile Daciei și toate celelalte resurse, dar le-a construit orașe, drumuri, viaducte, apeducte, temple, le-a oferit un mod de viață, le-a dat o limbă, o educație, o profesie integrându-i mai ales în armată, oportunități de călătorie în lumea romană.

Roma a fost, din păcate a rămas singura, marea putere care a civilizat după ce a colonizat, de aceea a fost posibilă integrarea tuturor în Marea Romă, care dintre-o cetate a devenit o lume tocmai prin împărtășirea modului său de viață.

Romanizarea a fost făcută inițial de cele mai capabile elemente, cu o educație și o pregătire fără cusur. Dacia a fost un model de succes, pentru că aici a venit chiar însuși împăratul și cartierul general al trupelor de elită al armatei romane, însoțit de arhitecți, oameni de cultură, comercianți, dascăli, dar mai ales de agenți secreți capabili să convingă supușii de adoptarea modului de viață și de gândire roman, care să îi transforme în romani pe cei care le-au fost inamici, împărțind cu ei teritoriul cu toate comoditățile pe care le-au cucerit. Romanizarea a fost cel mai admirabil proces de împărtășire (integrare) a puterii civilizatoare a Cetății Eterne, constituind prin aceasta tocmai materia primă a acestei eternități. *Toate drumurile duc la Roma* este o maximă valabilă și astăzi ca model la care să ne raportăm, dar și o certitudine a faptului că Roma a fost un *faber* de civilizație, construind fizic și mentalitar acele drumuri.

Mădălina STRECHIE

PREFACE

The 15th edition of our colloquium proposed a topic less addressed by specialists in the Humanities, nowadays both historians, sociologists, but also philologists, namely *ROMANIZATION AND INTEGRATION IN THE ROMAN EMPIRE*, which gave the opportunity to exchange ideas and works very interesting that once again demonstrate the complexity and value of the Romanization process for all of humanity. Moreover, Rome, although the second to implement such a process of shaping the minds of its subjects, (after Persia, the founder of the first imperial-type organization and the one that first innovated the process of transforming subjects into Persians, thus realizing a Persianization), was the power that civilized, not only colonized for a good period of time, bringing a superior lifestyle to its subjects.

It can be said that Romanization was successful mainly due to the voluntary integration of the subjects, regardless of the geographical area, of course with some exceptions such as Egypt and Greece, which were already civilizations with a way of life similar to Rome. The fact that the Romanization process fundamentally transformed the world on which it was applied is undeniable even today, through the Roman vestiges, but especially through the traditions inspired by the Romans.

In the economy of the editions of the colloquium on the *RECEPTION OF GRECO-LATIN ANTIQUITY IN THE EUROPEAN CULTURES*, we consider that the 15th edition with the theme of *Romanization and integration in the Roman Empire* represents the most comprehensive edition for the symbolism of the title of the colloquium mentioned above.

Thus, in this edition, almost all aspects of Romanization were touched: historical, military, religious, economic, legal, mentally, cultural, educational, artistic, urban planning, linguistic, anthropological, but also other aspects in the field of humanities.

Although with a smaller participation in terms of the number of participants compared to the other editions, the 15th edition was one that respected the principle, *NON MULTA, SED MULTUM*, taking place within the first edition of the first edition of the International Conference *ROMANIA ORIENTALIS – ROMANIA OCCIDENTALIS*, as a manifestation of autonomy, which added an extra authenticity of this first edition.

Thus, among the works of this edition, we mention the works of some specialists and old collaborators of our colloquium, both from the country and from abroad, such as:

Dr. Teodor SÂMBRIAN, Craiova, ROMANIA
*ROMANIZATION BY LAW. CONTROVERSIES AND PECULIARITIES
OF THE APPLICATION OF ROMAN LAW IN DACIA*

Doctor Francisco Javier BRAN GARCIA, Profesor Ayudante,
Universidad Complutense de Madrid, ESPAÑA

*THE SECOND EUROPEAN ROMANIZATION THROUGH THE LATIN
LANGUAGE: THE TEXT ACTOR ET REUS AS A PARADIGMATIC CASE*

Dr. Ilona DUȚĂ, University of Craiova, ROMANIA
*INTEGRATION OF WORLDS; DESINTEGRATION OF CODES IN
THE ROMAN IMPERIAL WORLD*

Dr. Elena-Veronica NICOLA, University of Craiova, ROMANIA
*DEMOGRAPHY AND URBANIZATION – COMPARATIVE ASPECTS:
ANTIQUITY – CONTEMPORANEITY*

Dr. Dan Iulian BĂLTEANU, County Direction for Culture Dolj, ROMANIA
*THE IMAGE OF FRONTIERS AT EUGGIPIUS, THE LIFE OF SAINT
SEVERIN*

Dr. Mariana ENE, Tudor Arghezi High School, Craiova, ROMANIA
ROMAN GODDESSES IN DACIA

Dr. habil. Mădălina STRECHIE, University of Craiova, ROMANIA
*THE PRESENCE OF SOME SPECIAL ROMAN TROOPS IN SOME
ROMAN INSCRIPTIONS IN DACIA*

Dr. Panagiotis ASIMOPOULOS, Hellenic Military Academy – University
of Peloponnese, GREECE
*TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE
ROMAN INTELLIGENCE SERVICE*

Dr. Carmen BĂLTEANU, County Direction for Culture Dolj, ROMANIA
*FLORUS AND LAURUS: TWO MARTYRS FROM ILLYRICUM IN
ROMANIAN ORTHODOX ICONOGRAPHY*

Dr. Maria Gabriela VOINEA, The Library of the University of Craiova,
ROMANIA
*EDUCATION IN THE ROMAN PROVINCES DURING THE
PRINCIPALITY*

The doctoral students were also present with works such as:

Drd. Mihaela Florentina DUMITRAȘCU LALĂ, Doctoral School of
Social Sciences and Humanities, University of Craiova, ROMANIA
*THE ROMANIZATION OF THE DACIA PROVINCE IN THE TIME OF
TRAJAN*

Drd. Liviu OLTEANU, Doctoral School of Social Sciences and Humanities, University of Craiova, ROMANIA

HISTORICAL AND ETHNOGRAPHIC HERITAGE IN THE NORTH-WEST OF DOLJ COUNTY. CASE STUDY: GOGOȘU, DOLJ.

From the works presented in the aforementioned edition, the ones that aroused the greatest interest of the assistant and provoked an exchange of very interesting ideas between the present researchers, both Romanian and foreign, were:

ROMANIZATION BY LAW. CONTROVERSIES AND PECULIARITIES OF THE APPLICATION OF ROMAN LAW IN DACIA, the study of Mr. Professor Sâmbrian which was also the plenary conference in ROMANIA ORIENTALIS – ROMANIA OCCIDENTALIS, followed by study *THE IMAGE OF FRONTIERS AT EUGGIPIUS, THE LIFE OF SAINT SEVERIN*, of Dr. Dan Bălțeanu, which presented the Romanization process in Noricum and the similarities of Romanization with today's politics, but especially the works *FLORUS AND LAURUS: TWO MARTYRS FROM ILLYRICUM IN ROMANIAN ORTHODOX ICONOGRAPHY* of Mrs. Carmen Bălțeanu, Doctor in the history of art, in which the audience discovered interesting data about Romanization through art and religion, the work of Dr. Mariana Ene on the *ROMAN GODDESSES IN DACIA* and their impact on the faith of the Dacians, and last but not least, the study of Mr. Dr. Panagiotis Asimopoulos, *amicus veteranus* of our colloquium with the work of His Lordship: *TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE ROMAN INTELLIGENCE SERVICE* which demonstrated once more the modernity and actuality of Rome through what it created even today.

So, all these studies and articles dedicated to the theme of the 15th edition of the International Colloquium RECEPTION OF GRECO-LATIN ANTIQUITY IN EUROPEAN CULTURES highlighted once more the model that Rome still offers to all humanity today, through all its institutional creations. Romanization was also the first globalization *avant la lettre*, but a globalization of Rome in the subject provinces, not a wild exploitation of them. Of course, Rome exploited its provinces for raw materials and resources, but transformed them into small Romes, integrating them into its vast empire by exporting the Roman way of life. Rome exploited the gold, the salt, the forests of Dacia and all the other resources, but built them cities, roads, viaducts, aqueducts, temples, offered them a way of life, gave them a language, an education, a profession, integrating them especially in the army, travel opportunities in the Roman world.

Rome was and unfortunately remained alone, a great power that civilized after colonizing, that's why it was possible to integrate everyone into

Great Rome, which from a fortress became a world precisely by sharing its way of life.

Romanization was initially done by the most capable elements, with impeccable education and training. Dacia was a model of success, because here came even the emperor and the headquarters of the elite troops of the Roman army, accompanied by architects, people of culture, merchants, teachers, but especially by secret agents, ability to convince subjects to adopt the way of Roman life and thinking, which would transform into Romans those who were their enemies, sharing with them the territory with all the conveniences they conquered. Romanization was the most admirable process of sharing (integration) the civilizing power of the Eternal City, thus constituting precisely the raw material of this eternity. *All roads lead to Rome* is a valid maxim even today as a model to refer to, but also a certainty of the fact that Rome was a *faber* of civilization, building physically but also mentally those roads.

Mădălina STRECHIE

English Translation: Dr. Mariana ENE

CONTENT

Panagiotis ASIMOPOULOS

TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE ROMAN INTELLIGENCE SERVICE 17

Carmen BĂLTEANU

FLORUS AND LAURUS: TWO MARTYRS FROM ILLYRICUM IN ROMANIAN ORTHODOX ICONOGRAPHY 39

Dan Iulian BĂLTEANU

THE IMAGE OF FRONTIERS AT EUGGIPIUS, THE *LIFE OF SAINT SEVERIN* 58

Mihaela Florentina DUMITRAȘCU LALĂ

THE ROMANIZATION OF THE DACIA PROVINCE IN THE TIME OF TRAJAN 88

Ilona DUȚĂ

INTEGRATION OF WORLDS, DESINTEGRATION OF CODES IN THE ROMAN IMPERIAL WORLD 99

Mariana ENE

ROMAN GODDESSES IN DACIA 113

Elena-Veronica NICOLA

DEMOGRAPHY AND URBANIZATION – COMPARATIVE ASPECTS: ANTIQUITY – CONTEMPORANEITY 121

Liviu OLTEANU

HISTORICAL AND ETHNOGRAPHIC HERITAGE IN THE NORTH-WEST OF DOLJ COUNTY. CASE STUDY: GOGOȘU, DOLJ. 130

Teodor SÂMBRIAN

ROMANIZATION BY LAW. CONTROVERSIES AND PECULIARITIES OF THE APPLICATION OF ROMAN LAW IN DACIA..... 149

Mădălina STRECHIE

THE PRESENCE OF SOME SPECIAL ROMAN TROOPS IN SOME
ROMAN INSCRIPTIONS IN DACIA 187

Maria Gabriela VOINEA

EDUCATION IN THE ROMAN PROVINCES DURING THE
PRINCIPALITY..... 200

TRANSMISSION OF SECRET MILITARY MESSAGES BY THE ROMAN INTELLIGENCE SERVICE

Panagiotis ASIMOPOULOS
HELLENIC MILITARY ACADEMY – UNIVERSITY
OF PELOPONNESE, GREECE

ABSTRACT

To a remarkable extent the legendary dominance of the armed forces of the Roman Empire rests on their exemplary structure which is inextricably intertwined with both the thorough training of the elite fighters and the innovative equipment of the military units.

Undoubtedly, it is not possible to disregard the catalytic contribution of inspirational leaders who, due to their unparalleled psycho-spiritual virtues, occupy a prominent place among the all-time leading Strategists.

More specifically, shrewd commanders realized the deterministic correlation of the unimpeded achievement of the set war goals and the idealized reincarnation of their high individual ambitions, emphasize the careful collection of information data and their coordinated transmission to their direct subordinates or to their hierarchically superior partners. They reasonably did not attempt to engage without the admirable consideration of current evidence to which they had access during the methodical preparation of the expeditionary force. But even during the evolutionary phases of the bloody conflicts, they adopted the deliberate inclusion of the received reports in the volatile developments of the geopolitical palimpsest. Otherwise, they would be perceived as naive warmongers, but also as dangerous utopians.

This paper succinctly outlines how Roman politico-military mechanism leverages reliable actors and utilitarian practices, so as to communicate with due security the points of excellence and the vulnerable sides of the spied person or the impending target.

KEY WORDS: *Rome, intelligence service, espionage, military, signalling.*

1. Remarkable ancient authors and the Roman military espionage

Throughout time the military activities are identified with integral manifestations of Roman society. Actually, they illuminate war traditions, while reflecting fundamental aspects of defence strategy and offensive organization: on the one hand, the combat readiness of the allies is maintained, on the other hand, the geographical boundaries of the empire are expanded in geometrical proportion[1].

Acclaimed scholars focus on interpreting key issues related to ancient Rome's manpower, logistics, and strategic achievements. However, the incomplete approach to military intelligence[2], although it has been evolving for seven centuries, comes as an impressive surprise.

It reasonably appears in the 3rd century BC, when the expansionist policy and the diplomatic orgasm of the rising superpower result in the Carthaginian Wars[3]; it is intensified due to the dynamic presence of the Romans in the Mediterranean arena; it reaches its great climax in the 4th century AD: then the battle-hardened legions have significant success in defending the ever-changing borders of the empire which will eventually collapse in the West, while in the East it will be transformed into the glorious Byzantine Empire.

Greek researchers and Latin historians serve as impeccable witnesses and authentic sources for the Roman intelligence system, the inspired creation and the unparalleled operation of its counterintelligence:

Dionysius of Halicarnassus in the 20 books of *Roman Antiquities* (Ρωμαϊκή Αρχαιολογία) describes the Roman history from its primordial origins to the First Punic War (264 BC - 241 BC). He is particularly interested in international relations, embassy missions, intercommunal agreements, but also diplomatic espionage;

Titus Livius and his monumental historical work *From the Founding of the City* (Ab urbe condita) deal with the earliest legends of Rome before its traditional founding in 753 BC through the reign of Augustus in Livy's own lifetime. Although in the 35 surviving books out of a total of 142 books his writing is not characterized by its military nature and is rightly subject to strong criticism, the issue of espionage is detected in at least 70 passages. He provides us with evidence of the psychosomatic qualities necessary in scouts, while describing diplomatic actions, as well as tactical reconnaissance performed by cavalry units or individual soldiers;

well-travelled **Polybius** with his forty-volume *Histories* (Ιστορίαι) covers the period from 264 BC to 146 BC. As a military adviser he travels through Greece, Italy and Egypt. In order to obtain reliable material for his historiography, he makes voyages to Libya, Iberia and Gaul. With admirable determination he crosses the Alps to study the impressive route of Hannibal, while he systematically repeats the military doctrine of the pioneer strategist Aeneas Tacticus. Furthermore, he focuses on the harsh espionage conflict between Rome and Carthage and underlines the major importance of such activities to the unimpeded realization of their secret plans;

Appian of Alexandria compiles the *Roman History* (Ρωμαϊκά) in 24 books. It is a unique work in which the Greek historian with Roman citizenship describes the civil conflicts and the geographical areas where they take place. He also conducts a detailed evaluation of military commanders. The information provided is not essential, as we already know it from his distinguished predecessors. In addition to the names of ships involved in